

OBSAH

Lectori salutem	5
---------------------------	---

Prvá časť

ANTIKA

I. Grécky svet: polis a dikaion	11
II. Počiatky v epose	14
1. Homér	14
2. Hesiodos	15
III. Predsokratici	16
1. Táles z Milétu	16
2. Pytagoras	16
3. Xenofanes	17
4. Herakleitos	18
5. Demokritos	19
6. Sofisti	20
7. Herodotos	22
8. Tukydidés	23
IV. Sokrates	24
V. Isokrates	26
VI. Xenofón	28
VII. Platón	29
1. Spravodlivá ústava	30
2. Klasifikácia nespravodlivých ústav	32
3. Spravodlivosť a zákony	33
VIII. Aristoteles	36
1. Učenie o spoločnosti	36
2. Klasifikácia ústav	38
3. Právo, spravodlivosť a slušnosť	40
IX. Epikurejci	42
X. Stoici, kynici a skeptici	43
XI. Rímsky svet: res publica, ius a iustitia	45

XII. Rímska stoa	46
1. Polybios	46
Kolobeh a biológia ústav	47
2. Marcus Tullius Cicero	49
Konceptia prirodzeného práva	50
3. Lucius Annaeus Seneca	51
4. Epiktétos	52
5. Marcus Aurelius Antoninus	52
XIII. Rímska jurisprudencia	53
1. Iavolenus	54
2. Celsus	55
3. Iulianus	55
4. Pomponius	56
5. Gaius	57
6. Papinianus	58
7. Paulus	58
8. Ulpianus	59
9. Modestinus	60

Druhá časť

KREŠŤANSTVO A ISLAM

I. Prienik kresťanstva	65
Vývoj názorov	67
II. Augustinus Aurelius	69
1. Teória dvoch štátov	69
2. Učenie o prirodzenom práve	71
III. Medzihra	72
IV. Tomáš Akvinský	76
1. Človek, spoločnosť, štát	77
2. Právo a spravodlivosť	78
V. Martin Luther	80
1. Východiská	81
2. Názory na štát a právo	82
VI. Jean Calvin	83
Dve ríše	83

VII. Islam: Hlavné kontexty	84
1. Päť pilierov islamu	87
2. Moslimské právo	88

Tretia časť

NA CESTE K SUVERÉNNYM ŠTÁTOM A REVOLÚCIÁM

I. Prechod k svetskému chápaniu štátu	91
II. Dante Alighieri	91
III. Marsilius z Padovy	93
Vláda, ľud a zákony	94
IV. Bartolus de Sassoferrato	95
V. Niccolo Machiavelli	97
1. Človek, štát, politika	97
2. Profil vladára	98
3. Úvahy o prvej dekáde Tita Livia – iný Machiavelli?	99
VI. Jean Bodin	100
1. Suverenita štátnej moci	101
2. Forma štátu, právo a spravodlivosť	102
VII. Utopické modely štátu	104
1. Thomas More	104
2. Tomasso Campanella	106
VIII. Cesty k revolúciám	108
IX. Hugo Grotius	110
1. Rozdelenie suverenity	110
2. Prirodzené právo ako základ medzinárodného práva	111
3. Otázky vojny a mieru	111
X. Baruch Spinoza	113
1. Racionalistický prístup k právu a štátu	113
2. Úvahy o demokracii	115
XI. Thomas Hobbes	116
1. Od vojny všetkých proti všetkým k štátu	117
2. Právo štátu	118
XII. John Locke	119
1. Človek a štát	119

2. Deľba moci v štáte	120
XIII. David Hume	121
1. Zákľady politickej teórie	122
2. Pôvod a nevyhnutnosť právneho poriadku	122
XIV. Samuel Pufendorf	123
XV. Christian Thomasius	124
XVI. Christian Wolff	125
Prirôdené právo na antropologickom základe	126
XVII. Charles Louis Montesquieu	127
1. Duch zákonov	128
2. Deľba moci v štáte	129
XVIII. Jean Jacques Rousseau	130
1. Problém nerovnosti medzi ľuďmi	131
2. Teória spoločenskej zmluvy	132
XIX. Stupne k americkej slobode	134
Federalisti	134
Deklarácia práv človeka a občana z 26. augusta 1789	136

Štvrtá časť

ZÁTIŠIE S KANTOM: LIBERÁLI, KONZERVATÍVCI, POZITIVISTI A INÍ

I. Od Kanta k modernému liberalizmu a pozitivizmu	143
II. Immanuel Kant	144
1. Mravný zákon a kategorický imperatív	145
2. Sloboda a právo	146
3. Štát a projekt zväzu štátov	147
4. Osvietenstvo a despotizmus	149
III. Georg Wilhelm Friedrich Hegel	150
1. Tajomstvá Hegelovej filozofie ducha	150
2. Filozofia práva	151
3. Medzinárodné právo a svetové dejiny	153
IV. Arthur Schopenhauer	154
1. Človek ako tvor nerozumný	154

2. Právna veda a politika	155
V. Jeremy Bentham	156
1. Princíp utility	157
2. Systém právnej vedy	158
VI. John Austin	159
1. Právna veda	160
2. Analytický rozbor práva	160
VII. John Stuart Mill	163
1. Sloboda a autorita	163
2. Demokracia a riziká väčšinového princípu	165
VIII. Benjamin Constant	166
1. Úvahy o slobode	167
2. Model ústavnej vlády	167
IX. Alexis de Tocqueville	168
1. Sloboda a rovnosť, demokracia a despocia	169
2. Starý režim a revolúcia	171
X. Wilhelm von Humboldt	172
Jednotlivec a štát	173
XI. Edmund Burke	174
Revolúcia z pohľadu konzervatívca	175
XII. Friedrich Carl von Savigny	176
1. Duch národa v práve	177
2. Teória výkladu práva	178
XIII. Rudolf von Ihering	179
1. Právo ako boj záujmov	180
2. Účel v práve	181
XIV. Georg Jellinek	182
1. Problém práva	183
2. Funkcie základných práv	183
3. Definícia štátu	185
XV. Rudolf Stammler	186
1. Úlohy právnej filozofie	186
2. Právo a moc	187

Piata časť

SOCIALISTI A SOCIOLOGOVIA

I. Raný socializmus	191
1. Claude Henri de Saint-Simon	191
2. Francois Marie Charles Fourier	193
3. Robert Owen	194
II. Anarchizmus	196
1. Pierre Joseph Proudhon	196
2. Michail Bakunin	199
III. Karl Marx	200
1. Triedny pohľad na ľudskú spoločnosť	201
2. Štát a právo ako nadstavba spoločenského systému	203
IV. Friedrich Engels	204
Pôvod a historické osudy štátu	205
V. Ortodoxia: Karl Kautsky	206
VI. Revízia: Eduard Bernstein	208
VII. Zakladatelia modernej sociológie	210
1. Auguste Comte	210
Štruktúra sociológie a zákon troch štádií	210
2. Max Weber	212
a) Moc, panstvo, politika	213
b) Byrokracia a demokracia	214
VIII. Sociológia práva	216
1. Eugen Ehrlich	216
a) Voľné právo	217
b) Sociológia práva: živé právo	217
2. Hermann Ulrich Kantorowicz	218
Voľné právo	219
IX. Sociologická jurisprudencia	219
1. Roscoe Pound	220
2. Sociálna kontrola, sociálne inžinierstvo a záujem	220
X. Francúzska sociológia práva	222
1. Emile Durkheim	222
2. Leon Duguit	223

Solidaristická teória práva a štátu	223
3. Jean Carbonnier	224

Šiesta časť

ZÁVAN (PRÁVNEHO) REALIZMU

I. Psychologizmus a škandinávsky právny realizmus	229
1. Leon Petražycki	229
2. Škandinávsky právny realizmus	230
a) Axel Hägerström	230
Realita práva ako slovná mágia	231
b) Anders Vilhelm Lundstedt	232
Právne normy, právo a všeobecné blaho	232
c) Karl Olivecrona	233
Nezávislé imperatívy	233
d) Alf Ross	234
Platné právo a obsah právnej vedy	235
II. Americký právny realizmus	236
1. Pragmatická filozofia	236
2. Oliver Wendell Holmes	236
3. John Chipman Gray	237
4. Karl Nickerson Llewellyn	238
5. Jerome Frank	239

Siedma časť

TEÓRIE RELATIVITY ĽUDSKOSTI

I. Gustave Le Bon	243
1. Psychológia más	243
2. Vodcovia más	244
II. Od Lenina k Stalinovi	245
1. Vladimír Iljič Lenin	245
a) Štát a revolúcia	246
b) Proletárska demokracia	247
2. Lev Davidovič Trockij	248
3. Jozef Vissarionovič Stalin	250

Otázky štátu a práva	251
III. Fašistická politická ideológia	253
1. Taliansky fašizmus: Benito Mussolini	253
2. Zdroje nemeckého fašizmu: Adolf Hitler	254
3. Národ a rasa	254
4. Antisemitizmus	255
5. Vodcovský princíp	256
6. Dôsledky pre právnu vedu	257

Ô s m a č a s ť

HLADANIE LEPSÍCH SVETOV

I. Joseph Alois Schumpeter	261
Realistická teória demokracie	261
II. Gustav Radbruch	263
1. Čo s nespravodlivým právom?	264
2. Päť minút právnej filozofie	265
III. Hans Kelsen	267
Čistá právna náuka	268
IV. Herbert Lionel Adolphus Hart	270
Právo, primárne a sekundárne normy	270
V. Ronald Myles Dworkin	272
1. Kritika právneho pozitivizmu	273
2. Teória právnych princípov	273
VI. Lon Luvois Fuller	275
Vnútoraná morálka práva	276
VII. John Mitchell Finnis	277
1. Obhajoba prirodzeného práva	278
2. Základné dobrá a zachovávanie práva	278
VIII. John Rawls	280
Teória spravodlivosti	281
IX. Robert Nozick	284
1. Minimálny štát	284
2. Spravodlivé nároky	285
X. Friedrich August von Hayek	287

1. Pravidlá a poriadok	287
2. Demokracia a totalita	289
3. Chiméra sociálnej spravodlivosti	291
XI. Karl Raimund Popper	292
1. Východiská kritického racionalizmu	293
2. Otvorená spoločnosť a jej nepriatelia	294
3. Demokracia a sloboda bez svätožiary	296
Zoznam použitej literatúry	299